

CREȘTEREA ANIMALELOR ȘI VÂNĂTOAREA ÎN ZONA CUPRINSĂ ÎNTRE DUNĂRE ȘI MAREA NEGRĂ
ÎN PERIOADA SECOLELOR I – XV D.HR.: DATE ARHEOZOLOGICE
ANIMAL HUSBANDRY AND HUNTING IN THE AREA BETWEEN THE DANUBE AND BLACK SEA
DURING THE I-XVTH CENTURIES A.D.: ARHAEOZOLOGICAL DATA

SIMINA STANC, LUMINIȚA BEJENARU

Universitatea "Al. I. Cuza" Iași, Facultatea de Biologie, Bd. Carol I 20A, 700505 Iași, România, siminams@yahoo.com, lumib@uaic.ro

Materialul de studiu este reprezentat de resturi faunistice provenite din zona Dobrogei și care aparțin secolelor I – XV d.Hr. Resturile care compun eșantioanele sunt de origine menajeră. Cea mai mare parte dintre ele aparțin mamiferelor domestice, acest fapt fiind un indicator al importanței pe care o avea creșterea animalelor pentru populațiile umane din această perioadă. Speciile de mamifere domestice identificate sunt: *Bos taurus*, *Ovis aries*, *Capra hircus*, *Sus scrofa domesticus*, *Equus caballus*, *Equus asinus*, *Canis familiaris*, *Felis domesticus*. Ultimele trei specii nu au importanță în economia alimentară a populațiilor din așezările studiate. Bovinele domestice (*Bos taurus*) au cea mai ridicată pondere (% NR) în toate eșantioanele, cu excepția celui de la Dumbrăveni, unde se plasează pe locul secund, urmând ovicaprinelor. Comparând ponderea resturilor pentru bovinele domestice, de-a lungul secolelor I-XV se observă o ușoară reducere a importanței acestei specii la începutul mileniului II. Astfel, pentru secolele I-III ponderea vitei este cuprinsă între 57% (Horia) și 78% (Niculițel) (figura 1); pentru secolele IV-VI este cuprinsă între 49% (la Slava Rusă) și 70% (Telița Amza și Jurilovca) (figura 2); pentru secolele IX-XIII proporția bovinelor este de numai 22,7% (la Dumbrăveni), următoarea valoare fiind 48% (Oltina și Hârșova) iar cea maximă, de 61,4% la Isaccea (figura 3).

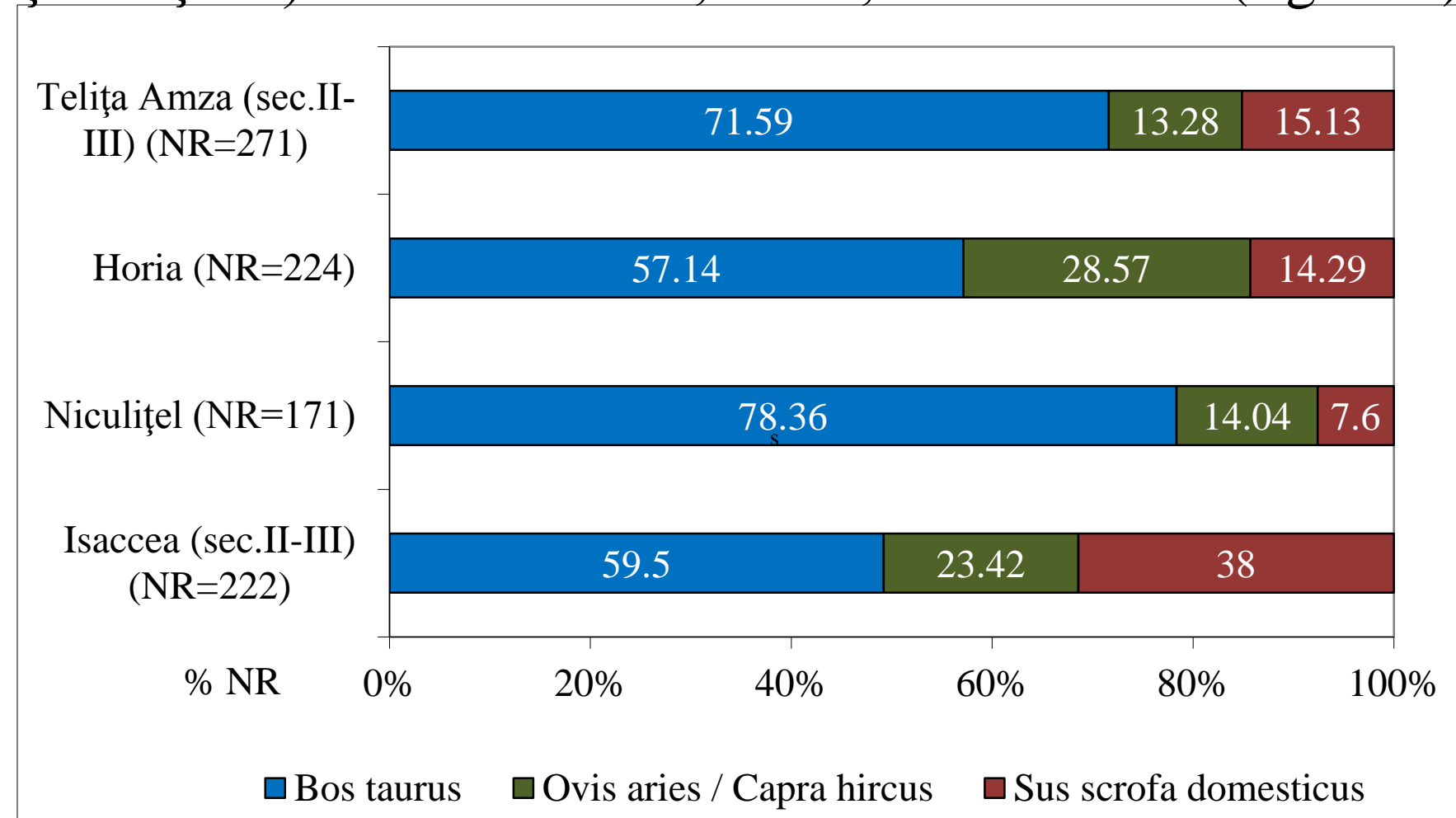

Figura 1. Proporțiile principalelor specii domestice (% NR) în eșantioane din zona Dobrogei, aparținând secolelor I-III d.Hr.

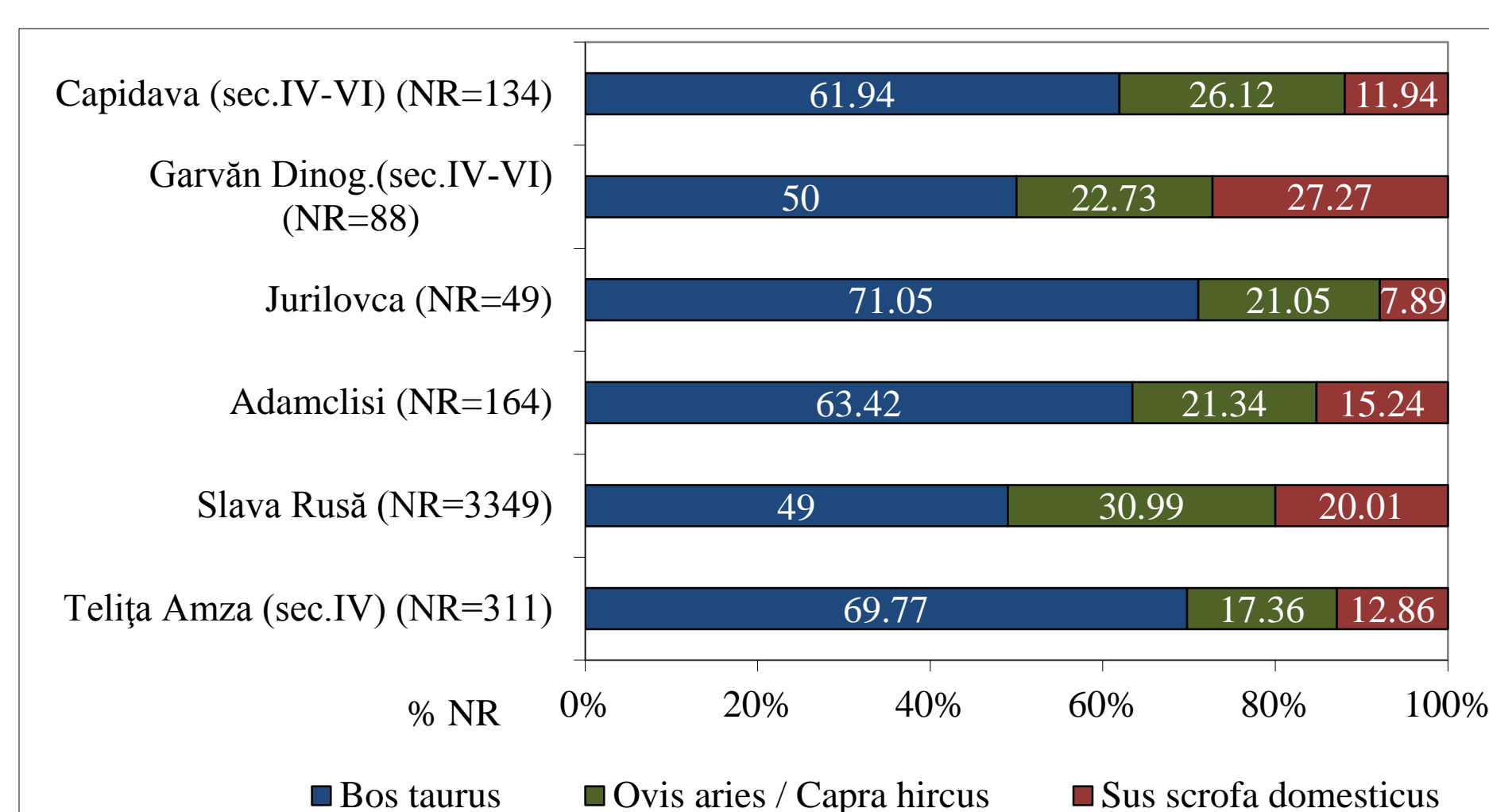

Figura 2. Proporțiile principalelor specii domestice (% NR) în eșantioane din zona Dobrogei, aparținând secolelor IV-VI d.Hr.

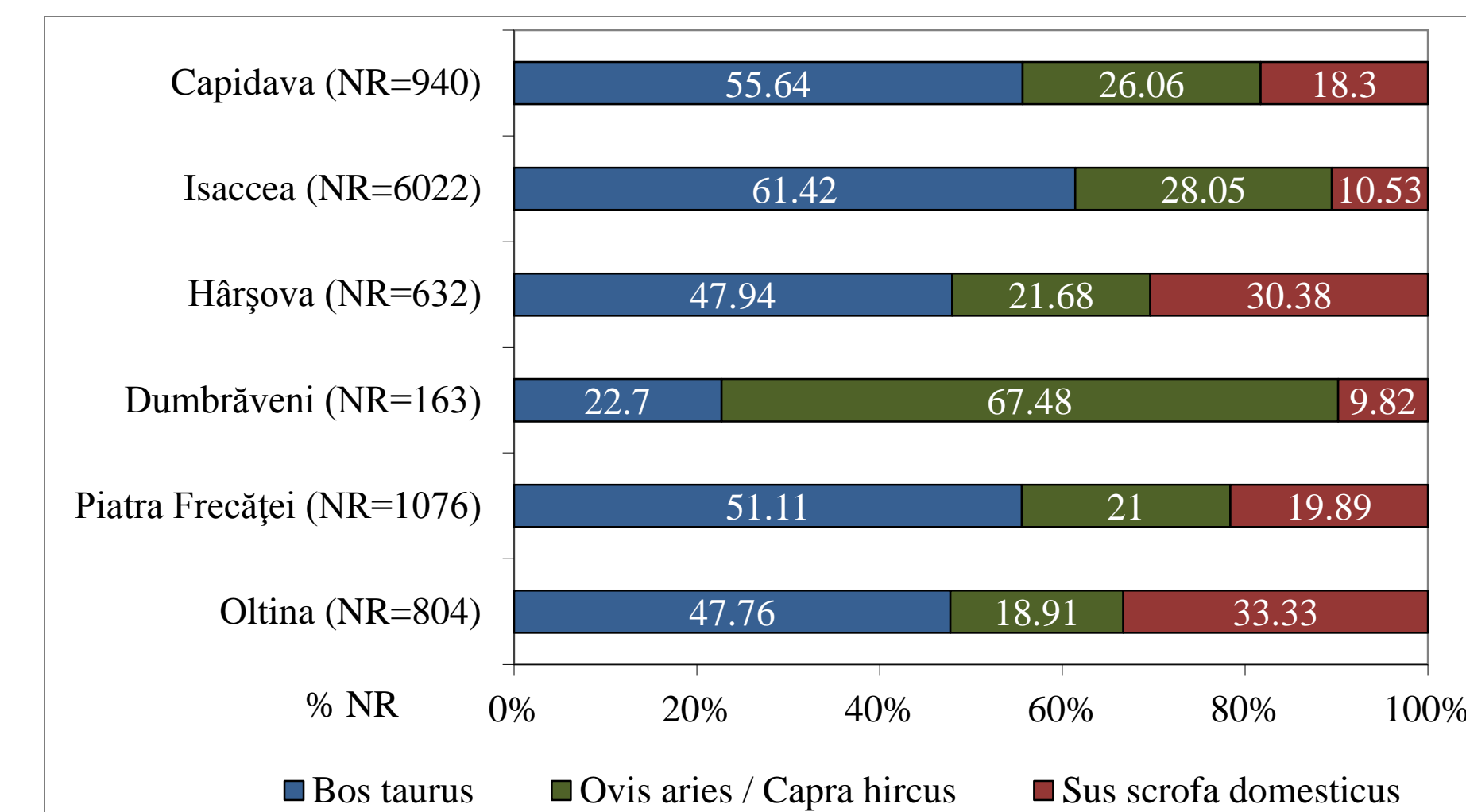

Figura 3. Proporțiile principalelor specii domestice (% NR) în eșantioane din zona Dobrogei, aparținând secolelor IX-XIII d.Hr.

Porcul domestic (*Sus scrofa domesticus*) are o pondere redusă (7-10%) la Niculițel, Jurilovca, Dumbrăveni și Isaccea (secole XI-XIII). Procentele cele mai ridicate sunt cuprinse între 30-38%, pentru eșantioanele de la Isaccea (secole II-III), Oltina, Hârșova. La Isaccea (secole II-III), Telița Amza (secole II-III), Garvăn Dinogetia (secole IV-VI), Hârșova, Oltina procentajul porcilor domestice este mai ridicat față de al ovicaprinelor, în timp ce în majoritatea eșantioanelor luate în studiu, ovicaprinele depășesc ca număr de resturi porcinele.

Ponderea cea mai redusă pentru resturile de ovicaprine este de 13%, în cazul eșantioanelor de la Telița Amza (secol IV) și Niculițel, iar cea mai ridicată la Dumbrăveni (67%). Pentru cele mai multe așezări, proporția ovicaprinelor este de 20-30%: Horia, Isaccea (secole II-III), Capidava, Garvăn Dinogetia (secole IV-VI), Jurilovca, Adamclisi, Slava Rusă, Capidava (secole X-XI), Isaccea (secole XI-XIII), Hârșova, Piatra Frecăței.

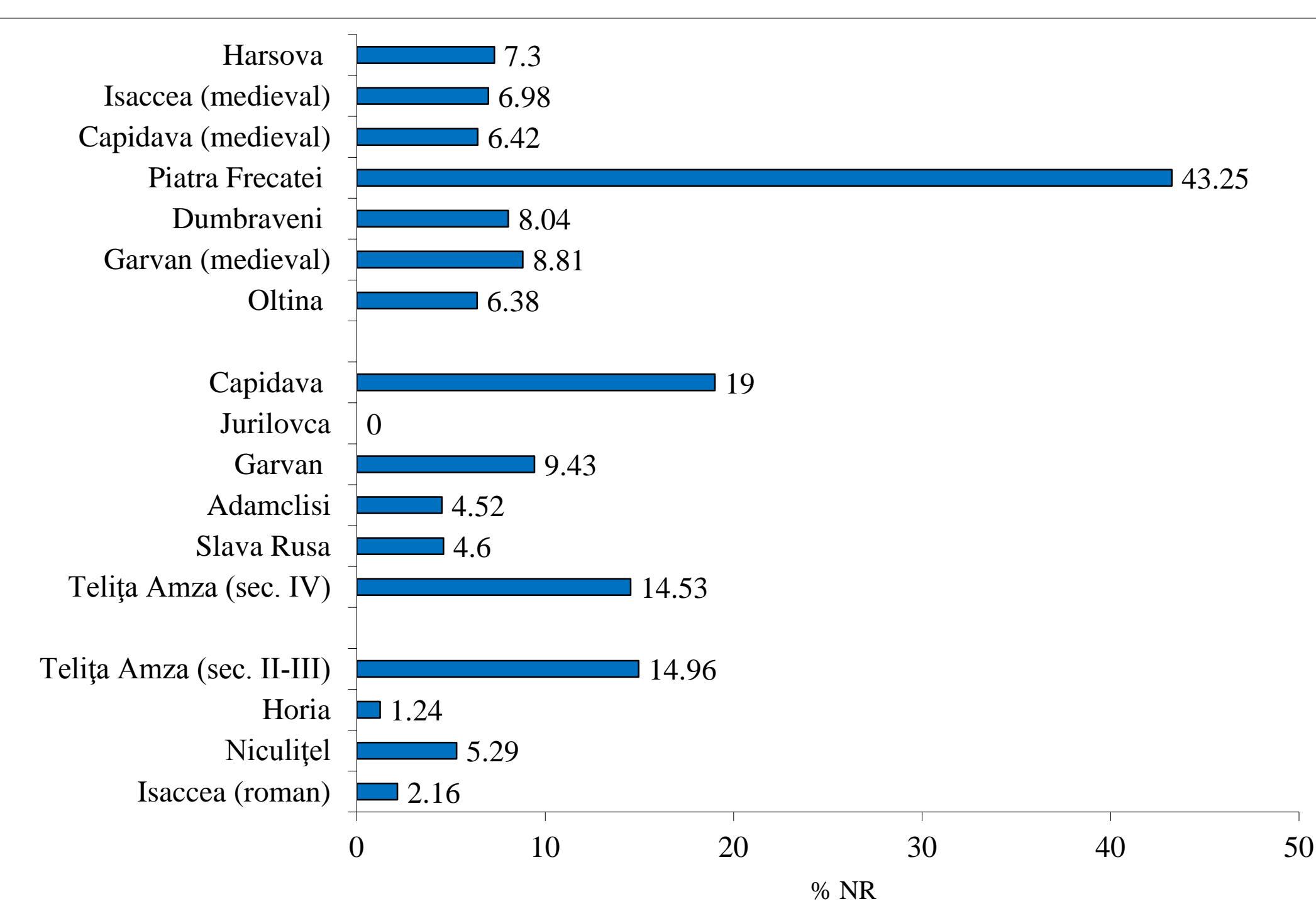

Figura 4. Proporția (% NR) resturilor de mamifere sălbatice în situri de secole I-XV din Dobrogea.

Resturile de mamifere sălbatice sunt într-un procentaj redus față de al mamiferelor domestice. Proporțiile cele mai mari ale resturilor mamiferelor sălbatice sunt pentru eșantioanele de la Telița Amza (secole II-III), Telița Amza (secol IV) și Capidava / proporția resturilor fiind 14-20%. Cele mai reduse procentaje ale numărului de resturi de mamifere sălbatice sunt pentru eșantioanele de perioadă romană de la Horia (1,2%) și Isaccea (2,16%). Cea mai ridicată frecvență o are acest grup în cazul sitului de la Piatra Frecăței (43%), aceasta fiind un indicator al importanței pe care vânătoarea o avea pentru locuitorii acestei așezări în cursul secolelor XI-XII.

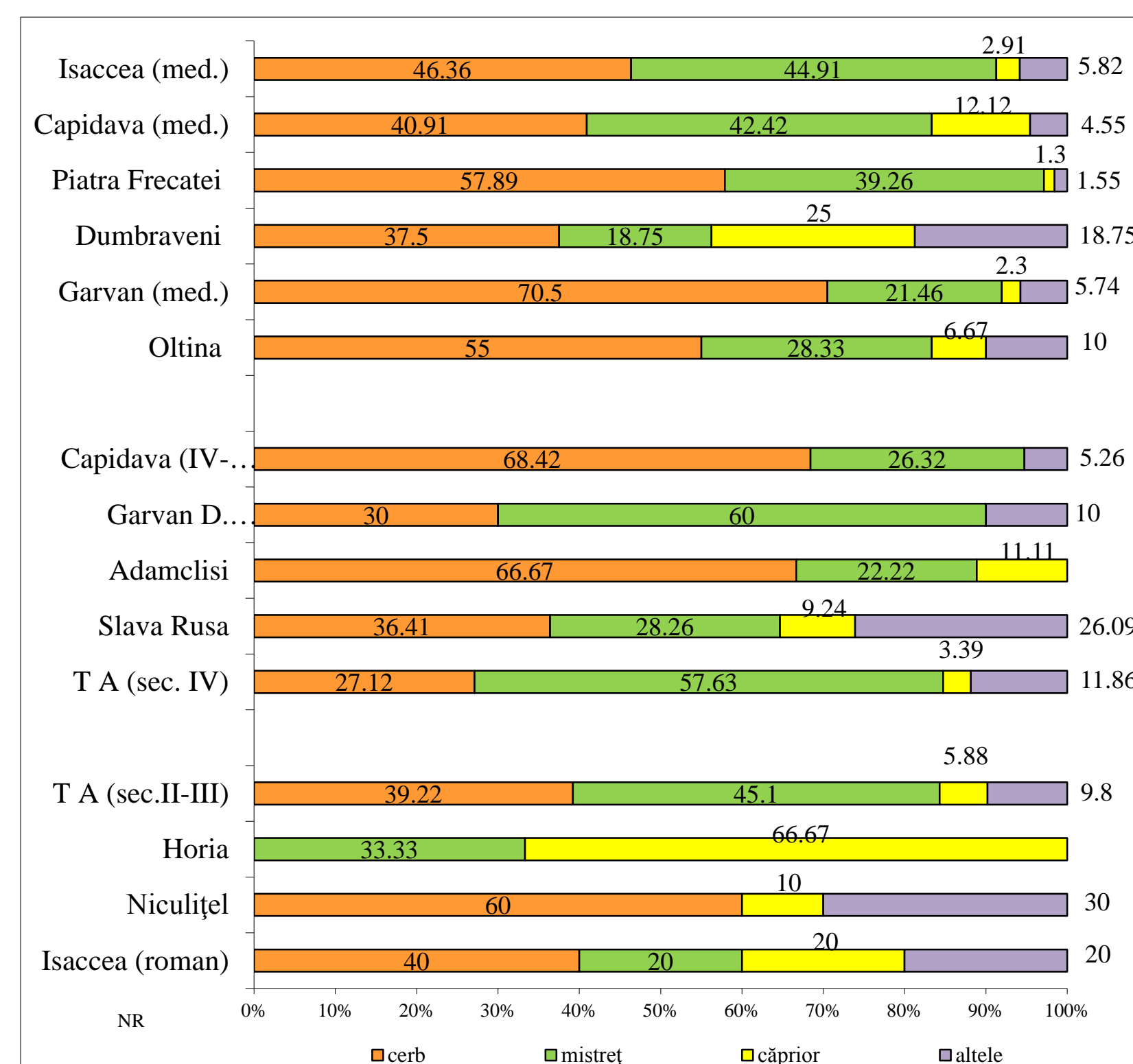

Figura 5. Importanța relativă a cerbului, mistrețului și căprioarei în eșantioanele arheozooloogice (T A – Telița Amza, Garvăn D. – Garvăn Dinogetia).

Tabelul 1. Lista speciilor de mamifere și păsări sălbatice identificate în eșantioane de secole I-XV d.Hr. din zona Dobrogei.

Specii de mamifere sălbatice identificate	Specii de păsări sălbatice identificate
<i>Cervus elaphus</i> – cerb	<i>Phalacrocorax carbo</i> – cormoran mare
<i>Capreolus capreolus</i> – căprioară	<i>Cygnus olor</i> – lebădă
<i>Sus scrofa ferus</i> – mistreț	<i>Anser anser</i> – gâscă sălbatică
<i>Bos primigenius</i> – bour	<i>Anas platyrhynchos</i> – rața sălbatică
<i>Lepus europaeus</i> – iepure	<i>Anas cf. acuta</i> – rața sulțar
<i>Canis lupus</i> – lup	<i>Haliaeetus albicilla</i> – codalb
<i>Ursus arctos</i> – urs	<i>Aegypius monachus</i> – vultur negru
<i>Canis vulpes</i> – vulpe	<i>Fulica atra</i> – lișița
<i>Meles meles</i> – bursuc	<i>Corvus frugileus</i> – cioară de semănătură
<i>Lutra lutra</i> – vidră	<i>Accipiter nisus</i> – uliu păsărar
<i>Felis silvestris</i> – pisică sălbatică	<i>Accipiter gentilis</i> – uliu porumbar
<i>Castor fiber</i> – castor	<i>Perdix perdix</i> – potârniche
<i>Mustela nivalis</i> – nevăstuică	<i>Corvus monedula</i> – stâncuța
<i>Citellus citellus</i> – popândău	<i>Aquila pomarina</i> – acvila țipătoare mică
<i>Vormela peregusna</i> – dihor pătat	<i>Pelecanus onocrotalus</i> – pelicanul comun
<i>Alces alces</i> – elan	<i>Larus fuscus</i> – pescăruș negricios
<i>Martes sp.</i> – jder	<i>Garrulus glandarius</i> – găița
<i>Delphinus sp.</i> – delfin	<i>Podiceps cristatus</i> – corcodel mare
	<i>Corvus cf. corone</i> – cioară grivă

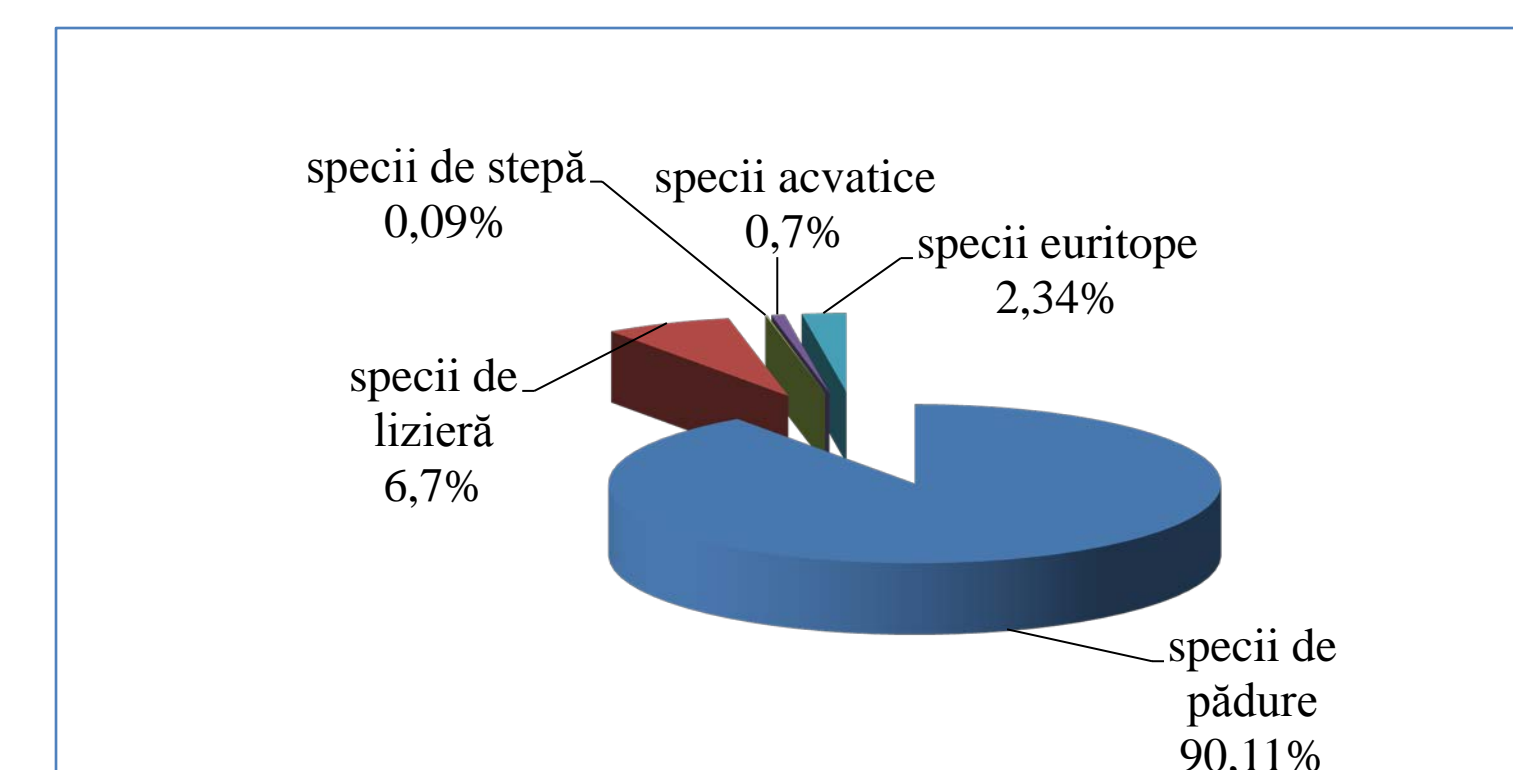

Figura 6. Proporția mamiferelor sălbatice (% NR) în funcție de caracteristicile ecologice.

Speciile de mamifere sălbatice identificate indică diverse biotopuri: pădure, stepă, lizieră și acvatic. Resturile provenind de la speciile de pădure au ponderea cea mai ridicată (90%) din totalul mamiferelor identificate. Cea de-a doua categorie este a speciilor de lizieră (figura 6).

Bibliografie

Bejenaru L., 2003, *Arheozologia spațiului românesc medieval*, Edit. Univ. „Al.I.Cuza” Iași.
Stanc S., 2009, *Arheozologia primului mileniu d.Hr. pentru teritoriul cuprins între Dunăre și Marea Neagră*, Editura Universității „Al.I.Cuza” Iași.

Cercetarea a fost realizată în cadrul proiectului CNCIS-Idi PN-II-RU-TE-2011-3-0146 și CNCIS-PN II-IDEI 2116/2008.